



LATVIJAS REPUBLIKAS TIESĪBSARGS

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010; Tālr.: 67686768; Fakss: 67244074; E-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv

Rīgā

2012.gada 7. maijā Nr. 1-6/5

Latvijas Republikas Satversmes tiesai

Jura Alunāna ielā 1,
Rīga, LV-1010

Par viedokli lietā Nr.2011-18-01

2011.gada 22.decembrī pēc Latvijas Republikas Satversmes tiesas lūguma tiesībsargs kā pieaicinātā persona iesniedza Satversmes tiesai viedokli lietā Nr.2011-18-01 par neatkarīgo iestāžu budžeta pieprasījumu izskatīšanas kārtību (dok.Nr.1-5/319). Šā gada 17.aprīļa tiesas sēdē Satversmes tiesa uzklausija tiesībsarga viedokli, tai skaitā, par Tiesībsarga biroja budžeta veidošanas procedūru.

Nemot vērā, ka šobrīd notiek 2013.gada budžeta pieprasījumu izskatīšana, tiesībsargs vēlas papildus iesniegt Satversmes tiesai viedokli par budžeta pieprasījumu izskatīšanas gaitā konstatēto.

[1] 12.03.2012. Tiesībsarga birojs iesniedza Finanšu ministrijai pieprasījumu Nr.3-22/17 *Par Tiesībsarga biroja valsts pamatbudžeta bāzes izdevumiem 2013.-2015. gadam (dokumenta kopiju pievienojam pielikumā)*, kurā lūgts precizēt bāzes izdevumus ilgtermiņa saistībām, tas ir starptautisko saistību izpildei, kā arī norādīts, ka Tiesībsarga birojam nepieciešami finanšu līdzekļi pilnvērtīgai Tiesībsarga likumā noteikto funkciju un konkrētu uzdevumu izpildei.

27.03.2012. Tiesībsarga birojs saņēma Finanšu ministrijas atbildi Nr.2-4-03/1905 *Par Tiesībsarga biroja valsts pamatbudžeta bāzes izdevumiem 2013.-2015.gadam (dokumenta kopiju pievienojam pielikumā)*, kurā Finanšu ministrija Tiesībsarga pamatbudžeta bāzes izdevumus ir precizējusi, palielinot maksājumus starptautiskajās organizācijās, taču atlikušo budžeta pieprasījuma daļu, kurā pieprasīti finanšu līdzekļi konkrētu Tiesībsarga likumā noteikto funkciju un uzdevumu nodrošināšanai definējusi kā „papildus nepieciešamie finanšu līdzekļi Tiesībsarga biroja efektīvākai funkciju un uzdevumu izpildei”, kas tiek iekļauti tabulā „Valsts budžeta bāzes izdevumos 2013.-2015.gadam neiekļautie ministriju un citu centrālo iestāžu papildu pieprasījumi”. Tādējādi

Saņemts Satversmes tiesas
Kanceleijā 07.05.2012.
[Signature]

finanšu līdzekļu pieprasījums, kas nepieciešams Tiesībsarga likumā noteikto uzdevumu izpildei, pēc Finanšu ministrijas vienpusēja ieskata tiek definēts kā papildu pieprasījums Tiesībsarga biroja darbības efektivizēšanai.

[2] 17.04.2012. Ministru kabineta sēdē (protokols Nr.20, 38.§) tika skatīts jautājums "Par valsts budžeta bāzes izdevumiem 2013. – 2015.gadam un bāzes izdevumos neiekļautajiem ministriju un citu centrālo valsts iestāžu iesniegtajiem papildu pieprasījumiem", kurā tika uzklauts Tiesībsarga biroja pārstāvja viedoklis par Finanšu ministrijas nodalīto papildu finanšu līdzekļu pieprasījumu, kas nepieciešami Tiesībsarga likumā noteikto funkciju un uzdevumu izpildei. Minētajā sēdē Ministru kabinets pamatā apstiprināja Finanšu ministrijas iesniegto projektu par ministriju un citu centrālo valsts iestāžu valsts budžeta bāzes izdevumiem 2013. – 2015.gadam, kā arī Tiesībsarga biroja pārstāvja priekšlikumu par papildu līdzekļu piešķiršanu pieņēma zināšanai, nosakot, ka jautājums tiks skatīts 2012.gada 31.jūlija sēdē.

[3] 28.04.2012. Tiesībsarga birojs ir saņēmis Finanšu ministrijas vēstuli Nr.2-7-03/2888 *Par papildu pieprasījumiem prioritārajiem pasākumiem 2013.-2015.gadam (dokumenta kopiju pievienojam pielikumā)*, kurā vērsta uzmanība, ka saskaņā ar Ministru kabineta 17.04.2012. sēdes protokolā noteikto par prioritāru pasākumu nav uzskatāms pieprasījums jaunu amata vietu izveidei.

Tā kā Tiesībsarga birojā jaunu iesniegumu skaits gadā palielinās vidēji par 65% (*2010.gadā - 1359 iesniegumi, 2011.gadā - 2246*), tiesībsarga ieskatā plānotā budžeta (bāzes izdevumi) finansējuma ietvaros var nebūt iespējams nodrošināt visu Tiesībsarga likumā noteikto tiesībsarga uzdevumu izpildi, ja netiek izveidotas jaunas amata vietas. Līdz ar to var veidoties situācija, ka ar piešķirtajiem resursiem nav iespējams nodrošināt visu Tiesībsarga likuma 12.pantā noteikto uzdevumu izpildi, minimālā apjomā nodrošinot vai vispār nenodrošinot tādu uzdevumu izpildi kā pētījumu veikšana, situācijas cilvēktiesību jautājumos analīze un atzinumu sniegšana par aktuāliem cilvēktiesību jautājumiem (piemēram, 2011.gadā veikti tikai 2 pētījumi ar nevalstisko organizāciju finansiālu atbalstu).

[4] Likuma par budžeta un finanšu vadību 16.² panta ceturrtā daļa un 19.panta piektās daļa 14.07.2011. redakcijā (*apstrīdētā redakcija*), kā arī 15.12.2011. redakcijā (*grozītā redakcija*) noteikts, ka tiesībsarga institūcijai ir tiesības tikt uzklautai, taču Ministru kabinetam ir noteikts pienākums lēmuma pamatojumā norādīt, kā finansējuma samazinājums ietekmēs normatīvajos aktos noteikto institūcijas darbības nodrošināšanu tikai gadījumā, ja bez iesniedzēja pieprasījuma piekrišanas tiek grozīts budžeta pieprasījums daļā, kas nepārsniedz vidēja termiņa budžeta ietvara likumā apstiprināto maksimāli pieļaujamo valsts budžeta izdevumu kopējo apjomu (*grozītā redakcija*) (vai, kas nepārsniedz attiecīgajai iestādei Ministru kabineta apstiprināto maksimāli pieļaujamo valsts budžeta izdevumu kopējo apjomu (*apstrīdētā redakcija*)). Ministru kabinetam nav pienākums norādīt, kā finansējuma nepiešķiršana ietekmēs normatīvajos aktos noteikto institūcijas darbības nodrošināšanu, ja netiek piešķirts papildu

finansējums, proti, kas pārsniedz attiecīgajai iestādei Ministru kabineta apstiprināto maksimāli pieļaujamo valsts budžeta izdevumu kopējo apjomu.

[5] Tiesībsarga ieskatā šāda situācija, kurā Finanšu ministrija un Ministru kabinets vienpusēji nosaka, kuri budžeta pieprasījumi atzīstami par prioritāriem un kuri nē, nenodrošina tiesībsarga institūcijas neatkarību, un ir pretrunā ar Parīzes principiem, ka ietverti ANO rezolūcijas 48/134 (20.12.1993.) pielikumā „Principi attiecībā uz nacionālo cilvēktiesību aizsardzības un to veicināšanas institūciju statusu un darbību”, kura 2.punktā noteikts: „Nacionālai institūcijai ir jābūt infrastruktūrai, kas piemērota tās darbības sekmīgai īstenošanai, īpaši ar atbilstošu finansējumu. Tāda finansējuma mērķis ietver to, lai nacionālai institūcijai būtu iespēja nodrošināties ar personālu un telpām tādējādi, lai tā varētu būt neatkarīga no valdības un netiktu pakļauta finanšu kontrolei, kas var atstāt iespaidu uz tās neatkarību.”

Pielikumā:

- 1) Latvijas Republikas Tiesībsarga biroja 12.03.2012. vēstules Nr.3-22/17 Par Tiesībsarga biroja valsts pamatbudžeta bāzes izdevumiem 2013.-2015. gadam kopija uz 5 lpp.;
- 2) Latvijas Republikas Finanšu ministrijas 27.03.2012. vēstules Nr.2-4-03/1905 Par Tiesībsarga biroja valsts pamatbudžeta bāzes izdevumiem 2013.-2015.gadam kopija uz 6 lpp.;
- 3) Latvijas Republikas Finanšu ministrijas 28.04.2012. vēstules Nr.2-7-03/2888 Par papildu pieprasījumiem prioritārajiem pasākumiem 2013.-2015.gadam kopija uz 1 lpp.

Ar cieņu,

tiesībsargs

J.Jansons

I. Rezevska, 67686768